

«إِنَّمَا مَقَلِي يَتَّبِعُكُمْ كَمَثَلِ النِّجَاحِ فِي الظُّلُمَةِ»
 «مانا مقل من درمیان شما همچون چراغ در تاریکی است»
 خطبه ۱۸۷

ترجمه و شرح لغات حکمت حج البیلا

مجموعهٔ ۷ جلد
 انما یستکبر الذین لا یعلمون

جلد دوم
 حکمت ۴۱ تا ۸۰

محمد حسین یوسفی

کتابخانه ملی
سرشناسه

علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۳۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق

Ali ibn abi-Talib, Imam I, ۶۱-۶۱

نهج البلاغه، فارسی - عربی، برگزیده

ترجمه و شرح لغات حکمت‌های نهج البلاغه / (مترجم) محمدحسین یوسفی

[برزی] مدرسه علمیه حضرت مهدی (عج) مشهد.

مشهد، امام مهربان، ۱۳۹۹.

ج ۱، ۲۱/۴۵/۱۳۹۹.

مجموعه سراج.

ج ۱: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۱۴۴-۱-۶، ۲ ج ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۱۴۴-۱-۶، ۲

قیما

فارسی - عربی.

ج ۲ (چاپ اول، ۱۳۹۹ قیما).

مکتبانه.

علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۳۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه -- مکتوبات قصار

Ali ibn Abi-talib, Imam I, Nahjol - Balaghah

علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۳۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه -- راهنمای آموزشی

Ali ibn Abi-talib, Imam I, Nahjol - Balaghah -- Study and teaching

یوسفی محمدحسین، ۱۳۹۳ - مترجم

مدرسه علمیه حضرت مهدی (عج) مشهد

BP۲۸۱/۲۲

۲۱۷/۵۵۵

۶۲۲۸۲۲

عنوان قرار دای

عنوان و نام پدیدآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

فهرست

شابک

وضعیت فهرست نویسی

یادداشت

یادداشت

یادداشت

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

شماره افزوده

شماره افزوده

زده بندی هنجاری

رده بندی دهی

مطابق کتابخانه ملی

مجموعه سراج حضرت محمد و شرح لغات حکمت‌های نهج البلاغه

(جلد دوم - حکمت ۲۴۱ تا ۴۸۰)

مؤلف: محمد حسین یوسفی فاضل

طراحی جلد/خطاطی/صفحه آرایی/ویزاستاری صوری: سید محمد رضا سربابی

نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۹

قطع رقی - ۲۴۰ صفحه

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۰۴۵-۹-۵

شابک جلد دوم: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۱۴۴-۱-۶

قیمت: ۴۰،۰۰۰ تومان

ناشر: امام مهربان

چاپ و صحافی: متخصصان

مرکز بخش: مشهد - خیابان طبرسی - طبرسی ۵۲ - المهدی ۱۹ - سافوت پژوهش

مدارس عملیه حضرت مهدی (عج) کد پستی: ۹۱۴۶۹۸۶۶۷۹

شماره تماس: ۳۲۷۳۳۶۳۶ - ۰۵۱ داخلی ۸۸۶

انشارات امام مهربان

مدارس حضرت مهدی

فهرست

پیشگفتار.....	۱۳	حدیث چهارم.....	۳۹
مقدمه.....	۱۵	حدیث پنجم.....	۳۹
حکمت ۲۴۱.....	۱۹	حدیث ششم.....	۴۰
حکمت ۲۴۲.....	۱۹	حدیث هفتم.....	۴۱
حکمت ۲۴۳.....	۲۰	حدیث هشتم.....	۴۲
حکمت ۲۴۴.....	۲۱	حدیث نهم.....	۴۳
حکمت ۲۴۵.....	۲۲	حکمت ۲۶۱.....	۴۴
حکمت ۲۴۶.....	۲۲	حکمت ۲۶۲.....	۴۶
حکمت ۲۴۷.....	۲۳	حکمت ۲۶۳.....	۴۷
حکمت ۲۴۸.....	۲۳	حکمت ۲۶۴.....	۴۷
حکمت ۲۴۹.....	۲۴	حکمت ۲۶۵.....	۴۸
حکمت ۲۵۰.....	۲۴	حکمت ۲۶۶.....	۴۹
حکمت ۲۵۱.....	۲۵	حکمت ۲۶۷.....	۵۰
حکمت ۲۵۲.....	۲۶	حکمت ۲۶۸.....	۵۰
حکمت ۲۵۳.....	۳۰	حکمت ۲۶۹.....	۵۱
حکمت ۲۵۴.....	۳۱	حکمت ۲۷۰.....	۵۳
حکمت ۲۵۵.....	۳۲	حکمت ۲۷۱.....	۵۶
حکمت ۲۵۶.....	۳۲	حکمت ۲۷۲.....	۵۷
حکمت ۲۵۷.....	۳۳	حکمت ۲۷۳.....	۵۸
حکمت ۲۵۸.....	۳۵	حکمت ۲۷۴.....	۶۰
حکمت ۲۵۹.....	۳۵	حکمت ۲۷۵.....	۶۱
حکمت ۲۶۰.....	۳۶	حکمت ۲۷۶.....	۶۳
غرائب الکلام.....	۳۷	حکمت ۲۷۷.....	۶۵
حدیث اول.....	۳۷	حکمت ۲۷۸.....	۶۶
حدیث دوم.....	۳۸	حکمت ۲۷۹.....	۶۶
حدیث سوم.....	۳۸	حکمت ۲۸۰.....	۶۷

۸۸.....	حکمت ۳۱۰	۶۷.....	حکمت ۲۸۱
۸۹.....	حکمت ۳۱۱	۶۸.....	حکمت ۲۸۲
۹۰.....	حکمت ۳۱۲	۶۸.....	حکمت ۲۸۳
۹۰.....	حکمت ۳۱۳	۶۹.....	حکمت ۲۸۴
۹۱.....	حکمت ۳۱۴	۶۹.....	حکمت ۲۸۵
۹۲.....	حکمت ۳۱۵	۷۰.....	حکمت ۲۸۶
۹۳.....	حکمت ۳۱۶	۷۰.....	حکمت ۲۸۷
۹۴.....	حکمت ۳۱۷	۷۱.....	حکمت ۲۸۸
۹۵.....	حکمت ۳۱۸	۷۲.....	حکمت ۲۸۹
۹۶.....	حکمت ۳۱۹	۷۵.....	حکمت ۲۹۰
۹۷.....	حکمت ۳۲۰	۷۶.....	حکمت ۲۹۱
۹۸.....	حکمت ۳۲۱	۷۷.....	حکمت ۲۹۲
۹۹.....	حکمت ۳۲۲	۷۸.....	حکمت ۲۹۳
۱۰۱.....	حکمت ۳۲۳	۷۸.....	حکمت ۲۹۴
۱۰۲.....	حکمت ۳۲۴	۷۹.....	حکمت ۲۹۵
۱۰۲.....	حکمت ۳۲۵	۸۰.....	حکمت ۲۹۶
۱۰۳.....	حکمت ۳۲۶	۸۱.....	حکمت ۲۹۷
۱۰۳.....	حکمت ۳۲۷	۸۱.....	حکمت ۲۹۸
۱۰۴.....	حکمت ۳۲۸	۸۲.....	حکمت ۲۹۹
۱۰۵.....	حکمت ۳۲۹	۸۳.....	حکمت ۳۰۰
۱۰۵.....	حکمت ۳۳۰	۸۳.....	حکمت ۳۰۱
۱۰۶.....	حکمت ۳۳۱	۸۴.....	حکمت ۳۰۲
۱۰۶.....	حکمت ۳۳۲	۸۴.....	حکمت ۳۰۳
۱۰۷.....	حکمت ۳۳۳	۸۵.....	حکمت ۳۰۴
۱۰۹.....	حکمت ۳۳۴	۸۵.....	حکمت ۳۰۵
۱۰۹.....	حکمت ۳۳۵	۸۶.....	حکمت ۳۰۶
۱۱۰.....	حکمت ۳۳۶	۸۶.....	حکمت ۳۰۷
۱۱۰.....	حکمت ۳۳۷	۸۷.....	حکمت ۳۰۸
۱۱۱.....	حکمت ۳۳۸	۸۷.....	حکمت ۳۰۹

۱۴۲.....	حکمت ۳۶۸	۱۱۱.....	حکمت ۳۳۹
۱۴۳.....	حکمت ۳۶۹	۱۱۲.....	حکمت ۳۴۰
۱۴۵.....	حکمت ۳۷۰	۱۱۲.....	حکمت ۳۴۱
۱۴۷.....	حکمت ۳۷۱	۱۱۲.....	حکمت ۳۴۲
۱۴۹.....	حکمت ۳۷۲	۱۱۳.....	حکمت ۳۴۳
۱۵۱.....	حکمت ۳۷۳	۱۱۵.....	حکمت ۳۴۴
۱۵۳.....	حکمت ۳۷۴	۱۱۷.....	حکمت ۳۴۵
۱۵۵.....	حکمت ۳۷۵	۱۱۷.....	حکمت ۳۴۶
۱۵۶.....	حکمت ۳۷۶	۱۱۸.....	حکمت ۳۴۷
۱۵۷.....	حکمت ۳۷۷	۱۱۸.....	حکمت ۳۴۸
۱۵۸.....	حکمت ۳۷۸	۱۱۹.....	حکمت ۳۴۹
۱۵۹.....	حکمت ۳۷۹	۱۲۱.....	حکمت ۳۵۰
۱۶۱.....	حکمت ۳۸۰	۱۲۲.....	حکمت ۳۵۱
۱۶۲.....	حکمت ۳۸۱	۱۲۳.....	حکمت ۳۵۲
۱۶۳.....	حکمت ۳۸۲	۱۲۴.....	حکمت ۳۵۳
۱۶۴.....	حکمت ۳۸۳	۱۲۵.....	حکمت ۳۵۴
۱۶۵.....	حکمت ۳۸۴	۱۲۷.....	حکمت ۳۵۵
۱۶۶.....	حکمت ۳۸۵	۱۲۸.....	حکمت ۳۵۶
۱۶۶.....	حکمت ۳۸۶	۱۲۹.....	حکمت ۳۵۷
۱۶۷.....	حکمت ۳۸۷	۱۳۰.....	حکمت ۳۵۸
۱۶۷.....	حکمت ۳۸۸	۱۳۱.....	حکمت ۳۵۹
۱۶۸.....	حکمت ۳۸۹	۱۳۲.....	حکمت ۳۶۰
۱۶۸.....	حکمت ۳۹۰	۱۳۳.....	حکمت ۳۶۱
۱۷۰.....	حکمت ۳۹۱	۱۳۴.....	حکمت ۳۶۲
۱۷۱.....	حکمت ۳۹۲	۱۳۵.....	حکمت ۳۶۳
۱۷۱.....	حکمت ۳۹۳	۱۳۵.....	حکمت ۳۶۴
۱۷۲.....	حکمت ۳۹۴	۱۳۶.....	حکمت ۳۶۵
۱۷۲.....	حکمت ۳۹۵	۱۳۷.....	حکمت ۳۶۶
۱۷۳.....	حکمت ۳۹۶	۱۳۸.....	حکمت ۳۶۷

پیشگفتار ❁

معارف بلندعلوی که در قالب کتاب شریف «نهج البلاغه» در دسترس ماست، در عین بلاغت و ایجاز، یکی از جامع‌ترین و کامل‌ترین منابع معرفت دینی است که به «أخ القرآن» شهرت یافته است.

رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی رحمه الله در وصیت‌نامه الهی، سیاسی خویش در رابطه با این کتاب شریف می‌فرماید: «ما مفتخریم که کتاب نهج البلاغه، که بعد از قرآن، بزرگ‌ترین دستور زندگی مادی و معنوی و بالاترین کتاب رهایی‌بخش بشر است و دستورات معنوی و حکومتی آن بالاترین راه نجات است، از امام معصوم ماست».

معارف این کتاب، از جامعیتی فوق‌العاده برخوردار است و عرصه‌های گوناگون فردی و اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، امنیتی، حقوقی و خانوادگی و نیز معارف عمیق در موضوعات مختلفی نظیر معرفت‌شناسی، خداشناسی، پیامبرشناسی، امام‌شناسی، شناخت فرشتگان، دشمن‌شناسی، شناخت شیطان، جریان نفاق و حالات نفس انسان و مباحث اخلاقی نظیر زهد، ورع، تقوا، عقلانیت و ... در آن یافت می‌شود.

رهبر فرزانه انقلاب از این جامعیت این چنین سخن به میان آورده‌اند: «نهج البلاغه هیچ میدانی از میدان‌های زندگی را فروگذار نکرده، مگر این که در آن بلیغ‌ترین، رساترین، پرمغزترین و پرمحتواترین سخن را بیان کرده. یک نگاهی به فهرست نهج البلاغه - که البته خود نهج البلاغه یک فهرست موضوعی ندارد - اما مؤلفانی که در این اواخر به خصوص، درباره‌ی نهج البلاغه چیز نوشتند از جمله، کتاب بسیار پرازش مرحوم استاد شهید مطهری، به نام سیری در نهج البلاغه، یک فهرست گونه‌ای از مضامین نهج البلاغه را آنجا ایشان ذکر کردند، یک نگاه به این فهرست نشان می‌دهد که این کتاب چقدر چندبعدی و چندجانبه است و این واقعاً یک شگفتی است. در همه بخش‌هایی که برای یک انسان کامل و برای یک جامعه‌ی انقلابی کامل، لازم و ضروری است نهج البلاغه بهترین و وافی‌ترین مطالب را ارائه می‌دهد و چرا این جور است؟ زیرا که نهج البلاغه

نموداری است از اسلام و اسلام آئینی است همه‌جانبه و انسان که موضوع اسلام هست و محور اندیشه‌ی اسلامی و ایدئولوژی اسلامی است، یک موجودی است چندجانبه.^۱

آنچه ضرورت انس با نهج البلاغه را دوچندان می‌نماید این است که آموزه‌های آن نسخه‌ای مطلوب برای زندگی امروز ماست. رهبر معظم انقلاب در این باره می‌فرمایند: «امروز شرایطی مشابه شرایط حکومت دوران امیرالمؤمنین علیه السلام است. پس روزگار، روز نهج البلاغه است. امروز می‌شود از دیدگاه دقیق و نافذ امیرالمؤمنین علیه السلام به واقعیت‌های جهان و جامعه نگاه کرد و بسیاری از حقایق را دید و شناخت و علاج دردها را پیدا کرد. همین است که به نظر ما، امروز بیش از همیشه به نهج البلاغه محتاج‌تریم.»

بی‌شک، نشر و ترویج آموزه‌های بلند نهج البلاغه خصوصاً با نظر به نیازها و شبهات روز جامعه، نیازمند مطالعه و بررسی دقیق و عالمانه آن است. براین اساس، مدارس علمیه حضرت مهدی (عج) در طول سال‌های متمادی همواره در جهت بسط و گسترش معارف نهج البلاغه در میان طلاب و معارف آموزان تلاش نموده و با تربیت مربیان توانمند بر ترویج معارف ناب علوی همت گمارده است.

کتاب پیش‌رو، بخش دوم از «مجموعه سراج» است که به‌عنوان ترجمه و شرح لغات حکمت‌های نهج البلاغه، در اختیار متعلمین، قرار گرفته است. این مجموعه با همت فاضل ارجمند جناب آقای محمدحسین یوسفی که از فارغ‌التحصیلان و اساتید این مدارس هستند به رشته تحریر درآمده است.

امید است این تلاش، گام مؤثری در جهت ترویج معارف انسان‌ساز نهج البلاغه باشد.

معاونت پژوهش مدارس علمیه حضرت مهدی (عج)

مشهد مقدس

